

thibaud delpeut: ‘mijn werk vraagt om de grote zaal’

Theatermaker, november 07, Oscar Kocken

Om de gapende kloof tussen kleine en grote zaal te dichten hebben Toneelgroep Amsterdam en de Toneelschuur in Haarlem onlangs de handen ineengeslagen: onder de noemer TA-2 zijn zij een meerjarig traject gestart om jong regietalent klaar te stomen voor de grote zaal. Hierbij krijgen de deelnemers niet alleen de beschikking over het ensemble, maar kunnen zij ook op andere gewenste manieren gebruik maken van de faciliteiten en kennis van beide organisaties.

Bij de eerste lichting talenten horen Eric de Vroedt, die zijn naam eerder al wist te vestigen met de reeks mightysociety, en nieuwkomer Thibaud Delpeut (zo Nederlands mogelijk uit te spreken), in 2006 afgestudeerd aan de Regieopleiding in Amsterdam. Aan laatstgenoemde de eer om op 18 november af te trappen met de première van Racine’s *Britannicus*, met in de hoofdrollen acteurs als Eelco Smits, Alwin Pulinckx en Marieke Heebink.

‘Ik wordt hiermee ontzettend verwend,’ beseft Delpeut (1978). ‘*Let’s face it*: zonder Toneelgroep Amsterdam en de Toneelschuur had ik deze kans nooit gekregen, niet met zo’n cast, niet met zo’n groot productieteam. Ik zou dan net als iedereen hebben moeten bedelen en de ene na de andere subsidieaanvraag moeten schrijven. Dat was bikkelhard geweest. Maar van de andere kant, het ziet er voor de buitenwereld toevalliger uit dan het in werkelijkheid is gegaan. Het is niet zo dat ik uit het niets bij Ivo van Hove terecht kwam, tijdens mijn studie heb ik al stage bij Toneelgroep Amsterdam gelopen. Bovendien waren mensen van TA en de Toneelschuur naar mijn voorstellingen komen kijken. Zo kwamen we al vaker te spreken over mijn ambitie om te regisseren voor de grote zaal.’

Ambitie om naar de grote zaal te gaan, dat is al een tijdje niet meer vertoond. Met deze wens onderscheidt Delpeut zich overduidelijk van zijn generatiegenoten die juist steevast benadrukken dat het grote toneel geen doel op zich is, maar simpelweg één van de vele mogelijkheden. Delpeut ziet dat anders: ‘Mijn werk vraagt gewoon om de grote zaal. En dan gaat het natuurlijk niet alleen maar om een grote ruimte. Het is vooral een ander gevoel voor esthetiek, een andere vormtaal. Ook heb ik het gevoel dat ik grotere thema’s nu eenmaal beter kwijt kan in een grote zaal.’ Hij bestrijdt ten felste dat zijn uitgesproken verlangen voortkomt uit de wens op te vallen tussen zijn jonge collega’s. ‘Het heeft niet te maken met

de aandacht die het oproept als ik zeg dat ik naar de grote zaal wil,' zwerft hij, 'Ik ben daar niet op uit, maar ik ben me er wel van bewust dat het zo is. Dat is dan maar iets waar ik me bij moet neerleggen. Ik krijg vaak de vraag: "Waarom wil jij naar die grote zaal?", maar eigenlijk bedoelen ze: "Wat heb jij te zoeken in de grote zaal?" Onze generatie zou daar niet thuishoren, vanwege het genre dat daar gespeeld wordt en de mensen die daar komen. Natuurlijk, het trekt een specifiek soort publiek, dat kan je niet ontkennen. Ik zie dat echter niet als een belemmering, ik geloof namelijk dat óók zij mijn publiek zijn. Ik wil voorstellingen maken waarin zowel mijn eigen generatie als de mensen die nu de schouwburgen bevolken zichzelf herkennen en gespiegeld zien.'

machthebber

Niet alleen zijn voorkeur voor de grote zaal, ook de keuze van het repertoire mag opvallend genoemd worden. Het uit 1669 stammende *Britannicus* van Jean Racine over de intriges aan het hof van de jonge keizer Nero leverde dan ook veel discussiestof op: 'Lang voordat we begonnen had ik hier al gesprekken over met Ivo van Hove en Frans Lommerse. Ik deed hen mijn voorstel en toen hebben we het meer dan uitgebreid gehad over *Britannicus*. Alle voors en tegens kwamen op tafel, alle moeilijkheden, alle risico's, alle valkuilen. "Heb je ook nog andere ideeën?" vroeg Ivo toen. "Heel veel," zei ik, "Maar ik wil nu *Britannicus* doen." En aldus geschiedde.

'Niet alleen ben ik dol op zijn taal en dan met name op de noodzaak om dat in een dwingende vorm te vatten zoals later ook Rainald Goetz, Werner Schwab en Gustav Ernst dat deden, ik ben er ook van overtuigd dat de vragen uit dat stuk nog steeds gesteld moeten worden: wat is macht; hoe moeten we daar verantwoord mee omgaan; en waarom lukt ons dat niet? Het gaat hier over een machthebber die verwordt tot een monster en je ziet daarbij haarscherp dat de uiteindelijke macht helemaal niet ligt bij degene waarop het volk dat projecteert, maar veel meer bij de raadsheren. Je hoeft geen heel gekleurde bril op te zetten om te kunnen zeggen dat zij vergelijkbaar zijn met de huidige multinationals, de rijke heren in de schaduw en de verschillende religieuze lobby's. Dat is onzichtbaar en geeft ons daarom een ongemakkelijk gevoel, net zoals dat voor Racine gold aan het hof bij Lodewijk XIV. Het is goed om die vragen in herinnering te roepen, zeker op een moment waar we weliswaar beseffen dat we het spoor een beetje bijster zijn, maar voornamelijk de emotie daarin de overhand geven. Daar wil ik graag theater over maken.'

Met dit verhaal toog hij ook naar zijn gewenste acteurs. 'Ik heb heel expliciet gevraagd of zij het wel zagen zitten: het stuk *Britannicus*, de rol die ik voor hen in gedachte had en bovendien dat ik degene was die het zou regisseren. Als ze

het met één van die factoren niet eens konden zijn, dan zou ik daar het volste begrip voor hebben, voornamelijk met betrekking tot dat laatste. Ik kon mij goed voorstellen dat ze zouden zeggen dat ze het een prachtige rol vonden, maar liever niet met een onervaren regisseur wilden werken.’ Tot nu toe blijkt dat echter geen enkel probleem te zijn. Vol goede moed is iedereen de repetities ingestapt en Delpeut is zich ervan bewust dat hij bij eventuele moeilijkheden altijd kan rekenen op de hulp van Toneelgroep Amsterdam en de Toneelschuur, waar de voorstelling uiteindelijk twaalf keer zal worden gespeeld. Maar hoe zit het eigenlijk met het formaat van die zaal? Dat is immers bij lange na geen schouwburg. ‘De Toneelschuur leent zich ontzettend goed voor een voor mij nieuw soort mise-en-scene,’ vertelt Delpeut, ‘Maar het is inderdaad nog geen grote zaal. Dit is een traject waarin we op weg zijn naar de grote zaal. Dan zou je kunnen zeggen: laat die jongen dan in de grote zaal werken. Maar ik weet dat ik dat op dit moment nog niet zou redden. Er blijven nu eenmaal factoren die je niet kunt overwinnen als jonge maker. Je moet niet alles in een keer willen doen. Dit is een technisch en organisatorisch gecompliceerde voorstelling. Daarnaast word ik als jonge maker geconfronteerd met een gezelschap en bijbehorende cultuur en met een voor mij nieuwe organisatiestructuur die daarbij geldt. Dat is al een vrij breed palet aan nieuwe dingen.’

Dan doemt direct de vraag op of er bij TA-2 een planmatig traject is uitgestippeld waarbij duidelijk is na hoeveel projecten die grote zaal dan wel bereikt zal worden. ‘Dat hebben we niet gedaan. Er is niet afgesproken dat ik met een keiharde deadline in de grote zaal moet staan, er is ook niet afgesproken dat een succesvolle eerste voorstelling automatisch betekent dat de volgende naar de schouwburg gaat. Dat is absoluut niet aan de orde. Ik ben veel meer bezig met het ontwikkelen van persoonlijk repertoire en enige voeling te krijgen met het werken in een organisatie van dit formaat.’

Dat daarmee de indruk ontstaat dat het traject voornamelijk bedoeld is om te leren omgaan met een groot gezelschap in plaats van met een grote zaal, begrijpt Delpeut volkomen: ‘Ik snap dat men dat zou kunnen denken, maar zelf heb ik daar niet zo’n last van. Ik denk dat dat te maken heeft met de keuze van Britannicus. Dat is in wezen grotezaal-repertoire. We zijn dus bezig om de verschillende facetten van het regisseren voor een grote zaal langzaam op te bouwen. En de stap naar de grote zaal heeft niet alleen maar te maken met de vraag of ik er wel of niet klaar voor ben of dat mijn samenwerking met een gezelschap vlekkeloos verloopt. Het heeft ook te maken met de oerbanale vraag of er wel mensen komen. Op de naam Toneelgroep Amsterdam komt een hoop volk af, maar op mij als regisseur nog niet.’

Hoe lang Delpout echter de kans krijgt om zijn naam op te bouwen bij TA-2 is nog onduidelijk. Wel staat vast dat het een meerjarig traject is, ook al zijn op dit moment nog maar twee voorstellingen gepland. Mocht daarna bij beide partijen de wens blijven bestaan om de tocht naar de grote zaal voort te zetten, dan zullen daarover te zijner tijd verdere afspraken moeten worden gemaakt. Zorgen maakt de regisseur zich daarover echter niet, want naar eigen zeggen is de intentie van beide zijden sterk aanwezig.

loyaliteit

Ondertussen timmert Delpout ook elders aan de weg: bij Het Nationale Toneel gaat binnenkort zijn afstudeervoorstelling Entr'acte in reprise en voor de tweede helft van het seizoen staat zijn eigen tekst Naar Schotland gepland bij het Haagse gezelschap. Het is geen heel gekke gedachte dat dat zomaar een loyaliteitsconflict zou kunnen opleveren, maar Delpout ontkent dat met veel klem. 'Die andere projecten zitten TA-2 op geen enkele manier in de weg. Ivo, Frans en ik hebben een moreel contract gesloten en er is van beide kanten een heel sterke intentie om het plan dat we hebben neergelegd ook daadwerkelijk door te zetten. Als ik ergens aan begin, dan wil ik het ook graag afmaken, niet in de laatste plaats omdat ik dat morele contract ook heel sterk voel in de richting van het ensemble. En zoals ik het nu zie, zou ik na deze twee voorstellingen met die mensen graag nog een derde maken en een vierde.'

Het is natuurlijk wel ironisch: Racine schreef in dienst van Lodewijk XIV een toneelstuk waarbij hij zijn opdrachtgever onverbloemd een veeg uit de pan gaf; het verhaal gaat over de jonge keizer Nero die uitgerekend degene die hem in het zadel heeft geholpen uit de weg ruimt; nu de jonge regisseur Thibaud Delpout door Ivo van Hove in het zadel is geholpen lijkt er maar één logisch scenario: hij gaat Van Hove eruit wippen. 'Haha, nee hoor. Ik ben wel ambitieus, maar mijn ambitie richt zich niet tegen een kopstuk. Maar ook al denk ik dat bescheidenheid nu net een van de belangrijkste eigenschappen van een regisseur is, toch maak ik er geen geheim van dat ik ambities heb. Niet direct om nu Ivo te wippen, maar ik moet wel zeggen dat het me fantastisch lijkt om op termijn zo'n goede regisseur en manager te zijn om een gezelschap van dat kaliber te leiden. Maar dat is nog heel ver weg.'